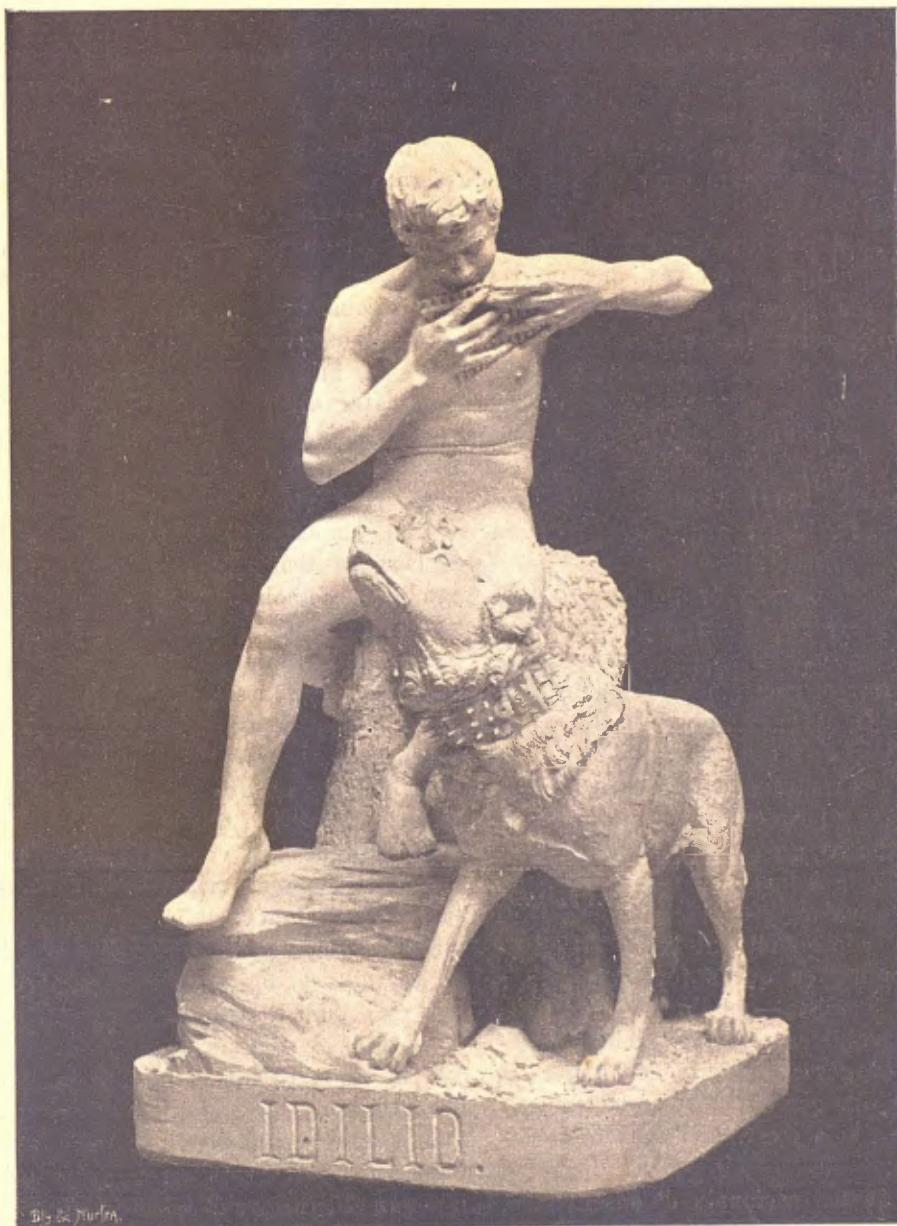

Catalunya Artística

Idili.—PIQUET.

15 céntims

No's pot negar que tenim uns ministres que no'ns els mereixem. Cosa en que fican la mà... cosa esguerrada.

A n' aquest pas, aviat haurém de desitjar que 'ls nostres governants se tornin idiots de solemnitat, incapassos de pensar, ni de fer res, ó ens veurém obligats á sustituirlos per ninots de cartró, que ab els diners que 'ns costan els de carn y ossos, ne podríam tenir de ben vistosos y decoratius.

Ben mirat, valdria mes tenir ministres de regalo, impossibilitats de fer res, que no pas veurens exposats á las pensadas d' una colla de senyors, que, per justificar el sou qu' embutxacan ab consentiment de tothom, (això es un dir), y la *torna* qu' espigolan sense demanarne llicencia á ningú, clavan garrotada de cego á tort y á dret, escalabrant á la rahó y deixant per portas al sentit comú?

Mirin sinó la qu' ha fet ara 'l senyor *Conde* de Romanones.

Sembla que tot un senyor minstre d' Instrucció Pública—y sobre tot, un minstre qu' ha passat per tres crissis sense caure á l' ayuga—deuria sapiguerne una mica de las delicadas cuestiós d' ensenyansa. Perque, sino, s' hauria salvat dels temporals qu' han tirat á fons á d' altres confreres seus, mentres ell se conservava fort y ferm en la poltrona?

Suposém, donchs, qu' aquest minstre insustituible, coneix de A fins á Z tots els problemes de la ensenyansa: y suposém també—mal no siga sino per lo qu' ell mateix ha dit en diferents discursos, en que's feya passar per adelantat y reformista—que lo que desitja es resoldre dits problemes, d' acort ab las modernas teorías pedagógicas, que be deu haver estudiad, cuan molts que no son ministres d' Instrucció, ni tant sols mestres d' estudi, las coneixen.

Tots els métodos racionals d' ensenyansa, van de lo coneut á lo desconegut, y es molt natural. A ningú [se li] ocorrirá que 's pugui

apendre la geometría analítica sense coneixer de primer las quatre reglas de la aritmética.

Per la mateixa rahó, es intúil dir que 'l veícul dels coneixements, la llengua en que las ideas han de ficarse en el cervell, ha d' esser coneguda, familiar, del qu' ha d' apendre. De qué serviría esplicar historia en rus, á gent de las vascongadas; ó en vascongat á n' els andalusos?

Això son cosas tant evidents, que no necessitan més demostració.

Ara be. Essent Espanya un estat que no té llengua única, sino que hi há en ell tres llenguas vivas, sense contar els dialectes, lo natural sería qu' un minstre que vol passar per reformista y adelantat, preocupantse esclusivamente del interés intelectual del pahís que 'l paga, y deixant de banda prejudicis de partit, indignes de qui deu dirigir el mohiment educatiu de tot un poble, dongués una ordre manant que, per tot ahont existís una llengua regional cualsevulga, s' usés aquesta, com á medi d' ensenyansa en las escolas primarias, per esser la única que coneixen y entenen las criatures.

Aixó fora lo natural y lògich; pero precisament per això, 'l minstre ha decretat tot lo contrari.

Una sola cosa s' ensenyava a n' els infants en la seva llengua á Catalunya—y no sé si també en Galicia, Vascongadas y demés regions que tenen llengua propia: la doctrina cristiana. Y 'l minstre ho ha prohibit d' una plumada, amenassant ab penas, qu' arriban fins á la espulsió de la carrera, als mestres que fassin us per ensenyar, d' altre llengua que la oficial. Aixís, en absolut. Eh, quina pensada?

Seria bo dirli á n' aquest senyor minstre, que 's dongués una volteta per Catalunya: potser aixís se convenceria de que las criaturas no surten parlant en castellá del ventre de la seva mare, y compendrìa la monumental bestiesa del seu decret, digne d' un *D. Lucas del Cigarral* ó de cualsevulga altre imbécil de solemnitat, de las comedias de *figurón*.

Y no'ns fa parlar 'l amor á la llengua en que hem aprés d' estimar y sofrir; d' aquesta llengua que te tant dret á viure com la castellana—mal pesi á tots els ximples qu' encara li negan el carácter d' idioma, sense sapiguer qu' ells son descendents dels qui parlavan un mal llatí corromput, cuan ja la llengua catala-

na existia ab caràcter propi, com ho proban inscripcions y manuscrits d' aquella època; no 'ns fá parlar l' amor á n' aquesta llengua que te una literatura ab poetas com en Verdaguer, en Maragall y l' Apeles: dramaturchs com en Guimerá y l' Iglesias: prossista com en Pin, l' Oller y altres, no.

No parlém encegats per aquest amor. Parlém per interès més alt y més sagrat que l' de llenguas y de rassa: ens fá parlar l' interès de la cultura dels pobles.

Nosaltres qu' hem viscut molt temps fora de ciutat; qu' hem après las primeras lletras en una escola de poble, barrejats ab fills de travalladors de la terra, qu' avuy encara l's tractem y son nostres amichs, els hem vist massa l's resultats d' aquesta imbècil ensenyansa oficial; els coneixém de sobras els inconvenients y perjudicis d' ensenyar en castellá á las criatures catalanas.

Qui te d' estudiar una cosa sense comprendre lo sentit, acaba per aborrir lo que li fan apendre. Aquest efecte es tant natural, com natural seria que l' pagés aburrís el travall de la terra, si no 'n vegés el fí: ferli llevar el pa qu' ha de sostenirlo á n' ell y á n' els seus.

Com no han d' aburrir, donchs, l' estudi, criatures á las que 's fa apendre de memoria paraulas que no comprenen? El resultat es, que aixís que surten de la escola, ab quatre reglas mal apresas—perque lo que no s' entén be, no pot assimilarse—l's pobres pagesos no tornan á obrir un llibre en la seva vida y aixís viuen d' atrassats y encosonits.

Y es d' advertir, encara, qu' aixó passa, essent els llibres castellans, pero donant el mestre totas las esplicacions en catalá, com es natural y lògich. Que succehirá, donchs, si's compleix al peu de la lletra l' decret del Conde de Romanones? Será bonich de veure tota una sala plena de criatures, de 5 á 9 anys, entontidas, escoltant las esplicacions del mestre, de las que no n' entendrán un borrall, si aquell parla en la llengua oficial, com li prevé l' decret.

Quin será l' infant prou ensa per volguer anar estudi en aquestes condicions? Quin amor á n' els llibres, quin afany de sapiguer pot desenrotllarse en las criatures, subjectadas á n' aquest suplici? Lo que desitjarán, y ab rahó, es qu' arribi l' hora de deixar l' escola, per decirse á calsevol travall; y si no fugen sem-

pre mes de tot paper estampat, com el dimoni de la creu, á ne mi, que 'm fassin bisbe.

Si l' propòsit del nostre *ilustrat* ministre d' Instrucció, es fomentar l' ignorancia á Catalunya, s' haurá sortit ab la seva. Dintre una vintena d' anys pochs serán els catalans, que sápigan llegir y escriure si s' du á la pràctica l' seu decret: y l's pochs qu' haigin pogut resistir el nou sistema d' ensenyansa á la *moderna*, serán un bon planter, per l' avenir, de ministres d' Instrucció, á l' istil del *conde*. Haurán donat probas de tenir el cap prou fluix per enmotllarse á totes las imbecilitats, per imbécils que siguin.

JOSEPH PIULA.

jMorta!.. (*)

N'era el temps de las tristesas,
n' era el temps quan tot es fret;
quan las fullas esmortuhidas
van cayent.

Jo estimava á una nineta
que morí en aquell ensembs;
la estimava com sc estima
á una mare, ¡com á Deu!

¡Pobra nina del meu cor!
¡ja no la veuré may més!

Quan las fullas cauen ara
enmudeixen els auells,
sos recorts dintre ma pensa
van cayent.

Si crido als peus de sa tumba
que mon cor encara es seu;
lo silenci es qui 'm contesta;
ella calla... es que no ho sent.

¡Pobra nina! del meu cor!
¡ja no la veuré may més!

J. M. NAVARRO PORCEL.

Joseph Piquet

Honrem avuy nostras columnas publicant el retrato y varias obras d'aquest notable escultor que jove encare, te ja l' nom ben acreditad degut unicament á son mérit y á sa laboriositat: es dir, á sí mateix.

Encare que 'n Piquet conreuha l'art en totes las manifestacions propias del mateix, prefereix l' escultura religiosa y la d' adorno en quins

(*) Cansó catalana, música del Mestre Conrat Molgosa.

Targetó.—PIQUET.

genres ratlla á gran altura, si be es inútil fer elogis de nostre biografiat perque sas obras, que'l lector admirará seguramente á n'aquestas planas, no 's estalvian de ferlos.

Joseph Piquet mostrá desde noy, sa grossa afició, que notá y feu observar á sa familia el mestre d' estudi d' en Piquet. Entrá després al taller d' en Rosendo Nobas, estudiant dibuix, al ensemps, á l' Academia de Bellas Arts. Dos anys mes tart, el deixeple 's convertí en mes-

tre, mostrant sos coneixements en l'escola que 'n Joseph Badia dirigeix á Sans.

En 1895 guanyá una bossa de viatge, premi de mil pessetas, osert per la Diputació Provincial al mellor alumne de la classe d' escultura de figura.

En 1897, obtingué altre premi de mil pessetas en la classe d' escultura decorativa.

No perdé 'l temps á Madrit, donchs en l'exposició celebrada en 1901, hi figurá son hermos

grupo titulat "Idili" que li valgué una medalla de tercera classe, essent adquirit per l' Estat pera l' Museu d' Arts Modernas.

Derrerament, en 1898, fou premiat son autor, ab una menció honorífica per la tarja barroca que un any avants, fou calificada de sobressalient á l' Academia.

Actualment, te en son taller varias obras esculptòricas comensadas que han d' augmentar sa fama; ditas obras están destinadas á la casa que el conegut editor en Miguel Seguí fa cons-

truir baix la direcció del arquitecte senyor Audet.

Son acreditad taller al que hi travallan gran número d' operaris, sos numerosos deixebles y las moltas proves que de son talent ha donat, colocan á en Joseph Piquet á una envejable altura, reunint sobrats mèrits pera que "CATALUNYA ARTISTICA" li dediqui'l present número segura de que honrant al esmentat artista s' honra ella mateixa.

F. GIRALDOS

la Guerra

Premi de la Reyna Regent en el Certámen de Girona. 1889.

Negra es la nit y sorta la nevada;
La tropa á dintre l' poble está allotjada
de sa marxa penosa reposant.
Tot calla; cap soroll fereix l' orella
com no siga la veu del centinella,
com no siga l' *jalerta!* vigilant.

Sembla talment que l' geni de la guerra
ab la blanca mortallà de la serra
per no vessar més sanch s' hagi encongit;
més qui sab si demà, la neu ja fosa,
alsant de nou sa testa esgarrifosa
torni á refer son cobdiciós nehuit.

No ho espera l' soldat; veu que debadas
probarán de trinchar las neus glassadas
las feyxugantes rodas dels canóns;
ni voldrá l' enemich, en sa feresa,
desafiant del temps tanta cruesa
arrimar en vers d' ells sos batallóns.

Y dórm content, ab sa ilusió aixerida,
en la cambra segura y recullida
que l' patró li donava aquesta nit;
té l' fusell carregat á l' esponera,
el morral li serveix de coixinera,
l' ample capot li fa deobrellit.

Mes jay! que sa ilusió s' ha vist desfeta!
A trench d' alba l' sonell de la trompeta
el crida ab sos companys al regiment;
y, enutjat y fidel á la vegada,
la mà al fusell y l' llamp en la mirada,
el cayre del portal passa amatent.

Esbarat y frisós com la centella,
arriba á plassa al punt que l' centinella
ha vist remouers l' enemich estol:
el crit d' *jalerta!* novament ressona,
y l' exèrcit potent els cims corona
aixís qu' apunta l' primer raig del sol.

Envers la cima que de cop dominan,
bagatges y canóns s' arremolinan
á l' empenya de mulas y soldats;
las curenyas relliscan de lleujeras,

y cruix el glas trinxat en las roderas
esmicolant l' ufana dels sembrats.

Y tot se mó en ordre de batalla;
l' *ordenansa* á cavall corre, devalla
á la *massa* á dí avisos ó concells;
l' avansada franqueja la bruguera,
y, al topar l' enemiga, un crit d' *jentrera!*
ressona ab l' espéctch de cent fusells.

Aixís la brega en cada part comensa,
ab un soroll y una cridoria inmensa
capassa d' aixordar á tot lo món.
La terra 's tñy de sanch; la fumerola
la blava volta dels espays endola;
el sol declina avergonyit son front.

Ab sa llengua de foch, que tot ho abrasa,
trona l' canó escupint la bala rasa
frech á frech dels rebolls esterrufats;
al sentirla 'ls abets de la singlera
sacudeixen sa blanca cabellera
temerosos de véurers estimbats.

Y respón l' enemich; y la granada
per l' ample gola d' un infern llenada
per la boyra s' aixeca rodolant,
y al raig de foch que llença l' espoleta
se dibuixa una negra silueta
com el cercle horrorós d' un astre errant.

D' allá hont cár la granada mitj-partida,
entre un núvol de fum, s' alsa atrevida
una tropa de corps á carnejar;
fins els llams, congriats per la tempesta,
serpejan estriplant la negra vesta
del cel que fá basarda de mirar.

Y, com el brau segueix á la trompeta,
la dalla de la mort sa tasca inquieta
esclava va seguint per tot arréu;
ja no la mana Déu, de qui s' olvida;
la cobdicia se n' es ensevorida,
y la cobdicia es sorda al crit de Déu.

Y.... qui l' aturarà? Sols qui la mana
podrá impedir que porti á la fossana
més ignocents, més màrtirs, més capdills;
que demá, satisfeta la cobdicia,

ja fará als vencedors bona justicia. ...
ja plorarà la pátria pe 'ls seus fills!

Demà l'pagés potsé ab la totxa arada
tindrà qu'enretirar de la mojada
los cossos desangrats dels seus germans,
y l'delit y la forsa que li sobra
aminvará al exemple d'aquella obra
tremolós per la sort de sos infants.

Y pregará per ells, y dels terrossos
la Caritat recullirà aquells cossos,
despullas de un festí tan criminal;
las llosas del tossar serán obertas,
y's farán á l'iglesia las ofertas
d'aquell pobre y tristíssim funeral.

Més ní l'bálsem melós de las pregarias
podrá guarí á las mares solitarias
la ferida sagnanta del seu cor;
sense 'ls fills, que 'ls hagueran dat cent vidas
qué farán ipobres mares! arraulidas
sino esperar ab viu anhel la mort?

Aixís la humanitat ho veurá un dia,
y no fense pas sorda á l'agonía
d'eixos sers tan volguts com sos concells,
ab un crit que ressoni per la terra
de sos confins allunyará la guerra,
aqueix monstre de crims y de flagells.

Y, com lo Paradís tancá aquella hora
l'Arcàngel á la rassa pecadora
ab lo glavi de foch omnipotent,
alsant gloriós la branca d'olivera
l'Arcàngel de la Pau, la terra entera
tancará á n'aqueix monstre eternament.

A. BORI Y FONTESTÀ.

Un rey com cap

(Acabament)

Pro ni aixís en pogué sortí. Li portaren un pres, ni portaren dos, tres y cuatre y mes y tot, pro cap d'ells sabía de que li parlavan.

En Sapastra que hi entenia mol en cosas de política, ja ho había arreglat.

—Oh mon Rey!—li deya tocant ab el front
de'l seu cap la punta de'ls seus peus de tan que
s'inclinava—oh Magestat, en las presons de 'l
reyne solsament hi teniu á pobres infelissons
que may han trencat cap plat ni cap olla. Están
allí, purament perque no's morin de gana pe'ls
carrés; son tan curts de gambals!.... Y quedava
tot satisfet perque 'l Rey s'admirava d'aquella
gran prova de moralitat pública.

—Pro mireu qu'es ben fumut aixó de que

no'm pugui coneixe!—pensava Noshavist I,
agafantse 'l clatell ab las mans, els colses de-
munt de las cuixas; assentat en son trono d'or
y pedrerías.—Mireu qu'es prou!....

No pensava en res mes:—Jo, jo, ¿com dech
sé jo?!....—Semblava un maniatich.—¿Com me
podría veure?.... ¿Com?....

Es trovava perdut, no sabia que fé y no obs-
tant el gran Sapastra no las tenia totas: El
Rey no's treya de'l cap alló de que fossin tan
tontos els presos. Habia sentit á di que l'home
que no te pa totas se las pensa. Y 'ls seus
morts de fam, eran bons xicots com uns anyells!
Era molt estrany; passava d'estrany!....

Y en Sapastra qu'era curt coin tots els mi-
nistres tenia pó com tot aquell qu'en fa al-
guna.

Un dia el monarca l'agafá desprevingut:

—Vull visitá las presons. Jo meteix vuy tria
'ls presos.... Pero are, tot seguit, inmediata-
ment.

Noshavist I duptava de 'ls ministres y era

Sant Joan Evangelista.—PIORRET.

qüestió d' obehir. En Sapastra es donava als dimonis, donch allavoras també si creya ab els diables, pro aquets res; quiets al infern, no feyen cap miracle.

Cap á la presó. Ja hi son. S'obran las celdas y el Rey vinga mirá als caps: Aquest sembla estúpit, aquest un seba, aquest un dropo, aquest un pau.... El gran ministre 'ls feya l' ullot y tots feyan be 'l papé. El Rey ja se 'n tornava, quan de sopte es ficsà qu' habien obert totas las celdas menos una.

—Y aquesta?.... Las claus!....

—Ah, Magestat.... Es un boig!....

—Las claus!....

—Es un qu'es menja las criaturas!....

—Las claus!....

—Senyó!.... Es un.... Us matará, Senyó!

Noshavist I l' aterrava ab la mirada. Venen las claus y s'obra la porta. Allí; al sons de la cova, en mitj d' aquell pudrimané, blanca y lluminosa com una verge hi havia la Veritat. No plorava, estava serena perque ja 'n tenia prou ab sa propia satisfacció; púdica s' amagava.

Pro 'l rey, l' Home, la cridá ab amor y Ella presentá l' rostre gloriósament. Obrí la boca y las sevas paraulas brollaren com á cascates de llum:

—Tu't vols coneixe de fora y 'l qu' has de sé es coneixe-t de dins. Pensa, reconcentrat en tu meteix y contestat qui ets, que fas y ahont vas. Ets el que 't fan sé, fas el que 't fan fé y no vas enloch perque las parets groxudas de'l teu palau y'l pes monstruós de la corona et privan d' avança....—Mentre las ideas es reforman y el mon progrésa, tu 't prudexes en el sepulcre de la teva cort. Els qu'et voltan, els que creus adictes son els teus fosers.—

En Sapastra y tota la patuleya petava de dents; es fonía.

Noshavist I, escoltava, vaya si escoltava.

Continuá la Veritat:

—D' aquet modo et tens de coneixe. Volgué sapigué si 'l nas d' un es xato, ó 'ls llavis torts, ó 'l coló de pega... francament es pobre. La principal bellesa es l'ànima! Et miravas en els ulls de's teus que 't diuhens bo quant el poble no 't pot veure perque baix el teu nom fan las mes grans atrocitats. Are, si 't vols veure exteriorment, demanau als teus ministres, ells han trencat el mirall de 'l teu cos y de la teva ànima de la mateixa manera qu' han torsat el

El fill pròdich.—PIQUET.

coll, y han clos la boca á tot aquell que sortia á combatre per ma llivertat. Y, espavilat, ja no dich res més, pro, pensa que si no 't mous de com et trovas. ben aviat els cuchs passejarán per damunt teu y 'l poble t'enterrará com una cosa morta.—

Y l'empresonada desaparegué com si hagués estat una visió.

Noshavist I buscá als seus y 's trová sol. Els ministres s' havien fos. Torná al palau, llensá al soch la pesant corona y 'l gran trono d' or, y rodejantse de gent nova, de gent que no volia de cap manera administrá la nació, s' aixecá tot d' una pessa: Y, presidi!

Pro presidi carinyosament cuidantse ab amor de 'ls alts interisos de la seva patria.

Y benehit y estimat de tothom, fou Noshavist I un rey com no s' en ha vist cap en tota la Terra que s' hagi vist tan be com ell.

RAFEL NOGUERAS Y OLLER

Tapa de sepulcre.—PIQUET.

Patria, Fides, Amor

Benhafas lema sant del català

Poesia que meresqué l' primer accésit de la "Flor natural en lo certámen del "Centre Catalanista Provensalenc" en 1884, en que fou President l' avuy plorat Mossén Cinto.

I

Lo Poeta

Era una nit serena y estrellada
en que fugint del mon y sa follia
cercá mon cor la font de poesía
pera rubri'l de ditxa benaurada.
La solitud del bosch tan estimada
de ma pensa aumentant la fantasia,
me feu probar la mel y l' ambrosía
d'una ventura sens igual gosada.
Allí bastí mon niu de gayas rosas
y escoltant de las aus cants de dolsura
en joya mos pesars se transformaren.
Prompte tres veus de fadas misteriosas
vareig sentir al mitj de la espesura.
Així las veus angelicals parlaren:

II

Patria

Jo faig glatir los cors ab l'esperansa;
al crit de llibertat qu'en mi resona
sa llar la joventut prompte abandona
y al camp de lluya, febrossenca's llansa.
Per ferme lliure, de lluytar no's cansa
puig que deshonra lo sé esclau sols dona;
cenyeix mon front de llor una corona
que ab son valor à la batalla alcansa.
Serà mon fill amat lo que idolatria
la llibertat, y destrossant cadenes
la pau retorni de mon cor fugida.
Oh nobles cors, de vostra aymada Patria
preneu la sanch que raja de mas venas
y daume vostre amor que n'es ma vida.

III

Fides

Vers lo camí del cel guío los passos
de aquell felís mortal que á mí s'entrega.
Jo só el port verdader pel que navega
pel mar de las passions. Son los meus brassos

Frontal d' estar.—PIQUET.

Anclas de salvació y hermosos llassos,
cadenas d'or que lligan al que crega;
só font del cel y al que mon auya bega
gosará del creador los purs abrassos.
Só la ditxa del hom' qu'en'eixa vida
no cerca may lo goig ni la ventura
y pensa qu'es mortal y transitoria.
Apartat oh mortal de la fingida
felicitat del mon qu'es insecura
y eleva ton esperit envers la Gloria.

IV

Amor

Só'l rey del univers. Sens mi que fora
la existencia del hom? ¿Hont la ventura
cercaría l'immortal si ab ma segura
no'l travessés ma fletxa abrussadora?
Per mi polsa la citara sonora
si'l Bardo vol cantar á una hermosura;
sols jo dono conhort á l'ayma pura
que la felicitat del cel anyora.
Del goig y'l benestar, jo'n só l'essencia
y encench á dintre'l's cors ardenta flama

que'l's valerosos fets al home inspira.
Per que'l guerrer exposa sa existencia
sinó per oferí á sa bella dama
lo ram de llor que á la batalla aspira?

V

Lo Poeta

Aixís las veus parlaren y en ma pensa
ab mes forsa brotá la fantasia
que com bresca de mel y d'ambrosia
ne vá endolcir la meva jovenensa.
Dintre mon cor nasque la ditxa inmensa
mon niu de flors un cel me apareixía
en que per ángels, rossinyols hi havia
omplint sos reflejos la plana extensa.
La Patria'm fa cantar la seva historia
ab lo foch de la Fé mon cor s'inflama
y Amor ditxas sens fi me fa gosá.
La Patria, Fé y l'Amor ne son ma gloria
y sempre á son recort mon llavi exclama:
Benhajas lema sant del Catalá.

ESTEVE PALAU

Amor sens fruyt

La cara amoratada, los ulls envidriats, un moquim de sang escorrentse, cabells esbullats coronan la testa, el cos ensorrat al tou del mafegot, els brassos mostran las feridas closas per el fret de la mort... A la llum esmortuvida, oscilant, que tétricament la cambra illuminava prou sobraba perque'n Nuri à l'espona del llit frech à frech d' ella la contemplés aquella boca badada que ni Deu la feya clouser apres de tantas provàturas que feren per no ovirarne l' engranall de perlas, dents ennegreidats per lo tus empudegat que 'l cos desprenia, la boca badada com si volgués destrossejarne al qui aplaret esdevenia; en tant que en un recó de la cambra embolcallat dins la foscor una massa negre lluhint sos ulls vius de farumeix de carn, s' ohia un murmur que be n' era pogut esser somiqués, no era aixís, Mossén Lluís prou n' esgranava de denas de rosari pregant per l' animeta de la Laya que à lo desconegut, de greu sofrir había assolit per sempre.

El Sagrat cor de Maria. — PIQUET.

Las campanas esglessials eran massa llunyas pera sentirse en aquellas cimallas, allí dalt no mes hi repercutí lo remoreix d' un vent huracanat, vent d' hivern, vent que mimbava sa carrera folla perqu'enmitj de la quietut momentanea es sentís lo cant del Xup perdut en la buydor del espay, pera revenir lo pas del vent que de nou s' estimbava boy fent dansar al seu compás el casalot solitari, el casalot que lluny de poblat per viaranys y camins, corriols y xaragalls hi feyan vía la gent de montanya, aquella gent colrada del sol y de pell endurida à las bergassadas del temps, que devalla al plà durant las neus, y qu'en el bon temps seyan cap al casalot al vesprejar del dissapte à cumplir lo festiu, à matar lo temps de porrona en porrona, traguejant ab dalit, à l' Hostalera com à cadells en l' instant, à la Laya, la bona mossa que lo Nuri veient tanta devoció enveia ella, li seguia las petjades com Sant Esteve al dia de Nadal.

Ja no l' oviratian més, ni tampoch la voltejarían mes cap d' aquells bosquerols y carboners que s' aixaplugavan al cassalot, la Laya après de lluitar ab malestruga malaltia, fina, y d' aquella mossa galindoya sols ne restava un munt d' ossos, lo munt d'ossos que vetllava en Nuri, contemplant ab ella bon enfilall de recorts que sols la terra podia rebrer ab tant amor donantloshi recull dins sas entranyas.

La foscor que regnava la va interrompre las llums de la celistia, creuant los esbadellats portellons, deixant sentir mes lo fret que duran la llarga vetlla; lo Nuri al veurer despuntar nou dia, sortin del seu èxtasis murmurà veu en baix, voy sumican:

— Ja clareja....

El capellá enlayran la testa desclogué els llavis per dir sols un mot que 'l montanyench, ferestech ermitá d' aquell cim, obedient comprendeué allunyarse de la cambra tot seguit, gemegan al passar à frech dels peus de la Laya quin cadavre restava sol en companyia de Mossen Lluís.

**

El nou dia mica à mica sa llum esquinsava el vel negre de l' ample sostre del espay.... el capellá dins la cambra llambregá pera cercionarse de la soletat que lo Nuri allunyantse va deixarlo, isol ab la morta! s' escruixí d' ossos, li féu basarda al veurer lo que un jorn passat era un pom de flors après veurerla encarcara-

da.... per xó avans que la cubrís la runa terra volia contemplarla, restant mut devant lo ser l'únich que podia ferli baixar s'altihua front tan respectada per aquellas rodalías.... abandonan lo recó poch á poch s' apropá al tumbul, li sacsejá un bras, una mà entre las sevas ab quin gust l'estrenyia ¡mes que fredas eran!.... no pogué més, llàgrimes anegaren sos ulls. ¡no l'assoliria mes la cimalla per ovirarla, ni creuarli quatre mots! ¡tampoch ella devallaría al plà jamay mes! ¡ilusions follar!.... llambregá de nou la cambra, era sol, ben sol; sens mes companyía que la morta.... s'avalansá vers ella y sos llavis xocaren al front de la morta, un bes hi había sagellat.... ¡la boca que badada lluhin las dents negruscas y 'ls llavis arronsats mostrán las genivotas! sentí al cor un efecte estrany, rigué com un foll, la suhor l'amarava l'ambient de la cambra l'osegava, l'espona del llit abandoná per aproparse al esbadellat finestral, una ratxada de vent va soptarlo de moment, enmitj de la ventada matinera desclogué la boca, enlayran sos ulls al cel, murmullá feblement:

—Ayre que m'osego.... ¡perdó!.... ¡perdó!....

Y los murmulls del nou jorn esclataren per sí y 'ls primers ratjos de claror matinal, d'un matí de plé hivern, crehuaren els llindars de la finestra aduch que una ratjada de vent apagava el llantió que duran negre nit illuminá tecnicament la cambra.

El Nuri ab santa calma penetrá de nou á l'hostatje, el Nuri seguit de dos bosquerols que á espalldas truginavan una caixa de pí serrada al bosch; era la trista comitiva que cercava seixuga càrrega pera cavarli un tros de terra, amortallarla y al dessobre una creu ab dos tronchs perqu'els corps hi poguessin fer estada.

Torná altre volta nit. Lo Nuri es trová sol y cuan veié lo vuyt que omplenía sa muller encare marcat al tou del marfagot romp á plorar com un nin, al menys Mossén Lluis hagués volgut passar un altre vetlla per aconhortarlo; aprés de tant temps de vetllara, oblidant fins la Rectoria per la Laya, que li hauria sigut romagarse al casalot una nit més, que li hauria costat ell qu'era tant bon home y tant efecte els hi portava!

Ajustá portas perque 'l vent á esquitllentas no 'ls obrfs y 'ls llops no 'l torbessin durant la

Figura decorativa —PIQUET.

nit, revisá un poch l'escalfor de la llar, y ajoçantse al llit s'adormí voy pensant quina mossa de la plana voldría assolir aquella cimalla á omplir lo vuyt de sa companyía abandonat en mal hora per l'altre ...

Y al desora quant lo vent huracanat, rey de la montanya de fer trontollar lo casalot volgrentlo enderrocar reposava momentaneament, glops de neu comensavan á caurer per enmantellar la terra ab la blancor de sa puresa.... ¡á la terra!....

Y. L. BRIOHS QUINTANA

Intima

Avuy hi sentit una aucelleta
que cantava al balcó:
cantava... no ho sé, un cant dolcíssim,
potser un cant d'amor!...
Es tant secret el cant de l'aucellada.
tant bell y armoniós,
que á voltas apar que contents riuen...
y potser ploran tristos!..

Y aixís te passa á tú. Moltas vegadas
cuau me fas un petó,
que no sé si me 'l fas perqué m'estimas,
ó si, traydora, me 'l fas perque no'm vols.

J. M.ª MALLAFRÉ,

(FRAGMENT)

....Eran las cuatre de la tarde d' un d'aquells días d' hivern, rufol, y que l' cel sembla estar suspés á pochs metres de la terra, com si amenaçsés xafarla. Un ventet fí, glassat, cohía als ulls y adormíà la cara ab un pessigolleig com un formigó. Caminant depressa, era tant el fret que sentíà, com si gotetas de gebre s' escarxessin contra l' meu rostre. Las mans las teníà balbas. De tant en tant, clohíà l's punys, y ab la calor del meu alé me las retornava una mica.

La carretera estava seca, glassada, d' un color gris, y l's sots que marcan las roderas dels carros, estavan vorejats de fanch empedrehit.

A dreta meu s' estenían immensos plans, tot terra de conreu ab milers de ceps plantats que semblavan morts.... ni una fulla verda animava l' pahissatje. A l' altra banda, á l' esquerri, montanyas, tot montanyas, com si fossin un ermot, y abaixa mateix de llur peu alguns arbres saltejats, nusos y verns. En mitg d' aquella encontrada no se sentíà res; una gran quietut tot ho invadíà. De sopte vaig sentir bramular lo vent, y una alenada d' aire vinigué á amorosirme l' rostre ab petóns glassats. Allavores aixecant la vista, vaig mirar el cel qu' estava gris, tibant com una cortina inmensa, y aquella visió freda 'm portà á la memoria el recort d' una gran nevada.

Per la carretera passá un carro, y l' seixuch trontolleig de llur rodes, despertà ressons fondos, compassats, que s'anaren esvahint, mentres el vehícol s' allunyava ab calma.

Vaig notar que m' acostava á un poblet.

Després de bona estona de caminar, havíà guanyat tres revoltos de carretera, y per allá l' lluny, entre l's caminets que parteixen las viñyas, veia avansar en igual direcció y ab els rascllets al coll, algún que altre pagés. Las foscas y encorvadas siluetas se destacavan y's retallavan tant bé sobre l' fondo gris del paisatje, que l' més mínim detall s' observava de tant lluny: nas, las ondulacions de la cara, llavis sortits penjanhi una pipa de ganxo, y al seu devant un gosset negre que res més se li veien las orellas, dretas y retalladas de paparina, y quatre potas com llistonets que s' movíàn depressa anant fent equis.

Vaig tirar per un camí, tortuós y plé de rochs, listoneijat á trossos de plantas d' etzevara. Per aquí baixava unairet acanalat, ras y fí, que s' filtrava als ossos, y glassava irisant la molsa humida y empedrehint els clots d'ayga. Els passos inseguers que donava sobre aquell enlosat de pedruscall, me feyan tambalejar tot. Tinguí de fer esforços inaudits pera eixirne bé. Per fí, havíà guanyat la carena, y l' poblet se m' presentà devant meu, divinament encaixat entre dos turóns erms, qu' escupían per las esllavissadas torrents de grava y pedruscall, encrostonat d' aquellas rocassas, qu' estavan totas esmolades pe'l fort batent de l' ayguà de las plujas.

Aixis qu' arrivo, preguntó per l' hostal. Me guieren á un casalot rónech, fet de tàpia, y al entrarhi, las portas totas corcadas estavan mitg closas, posantse á reganyir aixís qu' empenyo una ala.

—Y bona hora.... ¡Mestressa!—vaig cridar ab sorta feu.

Va sortirme una dona ventruda: tot el seu caminar era d'ánech, aixecàntseli la faldilla un pam de terra.

—¿Que teniu beure, avuy?....

Y sense dirme un mot—donchs tenía la boca plena de pá—'m feu que sí ab lo cap, y ab la ma 'm signava que m' assentés en un banch de fusta qu' estava arramblat á la paret, prop mateix del brasé, mentres ella s' acuytava a cercar una ampolla de cervesa.

Vaig bêuremen dos gots ben plens, y al cap d' una estona encara 'm sentíà el gluch... gluch.... al ventre, cuan tot jo 'm trontollava una mica. En aquells moments aixó 'm divertia, y continuament me deixava anar del banch á la paret, peganthi d' esquena, y desseguit se repetía l' gluch... gluch.... gluch.

Aquella dona semblava que no gosés mirarme, y prosseguint lo treball d' acabarse una grossa llesca de pá, anava caixelajant sense repòs, cayentli un seguit de mollas per cada costat de boca que semblava anessin raijant d' un garbelladó.

Allavors jo, clavant la vista al assurtit de mercaderías que hi tenia en uns prestatges que seyan d' armari derrera un taulellot d' ayga y sucre, vaig cuidarme de resseguir ab dissimul aquellas mitjas ampollas d' orxata que s' havíà encarmel-lat de tanta durada, aquellas ampollas de beguda de tots colors... comen-

sant pe'l negre y acabant per tots els blanachs; alguna d' aquestas últimas tenia barrejats á dintre branquillóns de cuales vulga herba, que semblavan aquell *malalt* que queda cuan s' es esgotimat un raim. Després plats negres enrotllats de rosquillas y trossos de carquinyolis, algun ab bolados que ja havian perdut el blanch de neu; tot aixó estava mal tapat per un vel color de rosa ple de greixum y picat.... de moscas, que aquella dona al istiu devia deixarlashi arrapar com á llagostas.

Vaig pagar el gasto, y altra volta emprénví ma tasca voltant tot lo poblet. Després esmunyintme per las ves sants més escarpadas, vaig devallar altra volta á la plana, y seguint pe'ls caminets que parteixen las vinyas, veya la carretera, blanca, allargassarse lluny, molt lluny, y aprimarre cargoladissa pe'ls peus de las serras, fins á perdes indefinible com un filet de pols que s' esborra. Per sí vaig arribarhi deixant derrera meu aquellas montanyas clapeijadas d' ermots.

Cap de bona estona de caminar, com que ho seya ab dalé perque no m' aclaparés lo fret, el mateix soroll dels meus passos no 'm deixava sentir el trontolleig d' uns carros que baixavan molt lluny del camí real cap á la carretera. Un crit d' *¡jollahó!* que ferí l' ayre, despertá ressòns fondíssims. Vaig aturarme, y desseguit sentí el soroll de carros que s' endevinava baixavan molt depressa per el fresseig contínuo que movían.

Cap de poca estona en passavan tres pe'l meu devant y 'ls carreters qu' anavan desafiant lo fret, fens vía á peu, discutint y gesticulant ab furia, vaig demanárolos si 'm deixavan muntar al últim carro qu' anava buyt.— Al carro voleu pujar?.... Pujeu, pujeu, pero empaqueteuse bé, ó sino ab lo fret que fá vos glassaréu com un mantecado—'m digué 'l garràlons que tenia mes fatxa d' aixerit. Y ells tres, enrahona qu' enrahonarás, seguiren el camí á peu deixantme á mí sol dalt al últim carro.

Una esgarrifansa de fret va invadirme. La meva imaginació al cap d' una estona bullía, evocantme aquella solitud y 'l pahissatje nou que s' anava descubrint diferents quadros de bohemis... que ignorats de tothom, se veulen fer vía esma-perduts per las carreteras, sota un cel aplomat que amenassa xafarlos. D' altres tots arraulits, ficats dintre de trajos ja

estripallats, d' una desproporció y grandaria demunt d' aquellas espatllas estretas y ossosas, que remarca encara més lo sarcasme. Poch á poquet entrava la nit, y 'ls cuadros se reproduïan en ma fantasia cada vegada més esgarrifosos, més velats per la boyra que descendia pausadament enfosquintho tot ab tons tristes.

Al cap d' un rato vaig treure un instant el cap per derrera 'l carro, fent correr un poch l' encarcarada vela, y allavors la fosca tot ho engolía, no deixant veure res enterament.... ab prou feynas s' endevinavan las siluetas dels arbres que fistonejan la carretera.

Aquellas serras y planas qu' havia vist reflectirse en mitg de la claror grisa de la tarde, havian desaparescut, sols se veyan ombras, tot ombras, qu' es desfilagarsavan com fluctuacions de fum negre.

La quietut en aquells moments era més fonda que may, més misteriosa.

Tot reposava calladament en eternal somnolencia. Ni un respir d' ayre alenava pér l' encontrada. Cel y terra s' anavan adormint, embolcallats per l' espés mantell de boyra.

JULI LLISTAR Y OLIVER.

Íntima

Per tú y per mí la mort serà una cosa
suposada, aparent;
serà la negació de l' existència,
no viurer y res més.

Y es que igual en la Mort que en la Vida
sempre ens estimarém!

J. M.ª MALLAFRÉ.

Somni

En mon cervell s'ha format una boyra
que dona esdevenint t' he vist á tú,
hermosa t' has mostrat y blanca y pura
tenint per fons la meva cambra obscura,

t' he vist boyra difosa vagant en la foscor,
y esbargint les tenebres ton pàlit resplendor,

....Y s' han obert mos braços demanante
al temps qu' ona ardent m' ha sofocat
banyantme en ta mirada, y tot besante
en la fosca mon bes s'ha dissipat.

EMILI DE RIQUER.

Desvetllament

Aquell minyonás alt y sapat, de rostre es-groguehit pels sufriments y pels desenganyos, d' ulls inespresius ensemis que melangiosos, imposava fondament. Mes el mon sempre ha sigut igual y 'ls llurs habitants, en sa inmensa majoría, pas sabem capir lo qu'es el dolor d'altra, tot si volent s'els respecti quan se trovan en un ben apurat transit.

Venia d' enterrar el darrer dels membres de llur familia benvolguda, á la seva bona dona, que va finar boi estretantli la má ab piadosa efusió. El gosset seu, únic que no l'havia deixat, y qu' accompanyant als seus plors udolava tristoyament mentrestant obria las fossanas dintre las qu' es pudriríran els sers per ell mes estimats; un perdiguer blanch ab escayentas clapas rojias, l'accompanyava fentli alalaigs, remenant la qua, pugnant pera distreurel y sense conseguirho, ja qu' era massa grossa la pena pera que s' oblidés frestament. Conteua tres criatures xamosas com angels y en quinas fiava llur pervindre, la dona bona com un tros de pá, lo jayo que encar trafiquejava una mica ab la cabra que tenian per entreteniment del menut... tots morts, tots deixats d' existir, l'un darrera l' altra y malgrat los esforsos del ex-celent senyor metje que no sabia á quin sant encomanarse al esguardar aquella mortaldat, no encertant y alhora encabriantse en l' esbri-nament, de la causa d' aytal terrible des-feta.

Pensava, caminant xano-xano, ab la situació critica n' que esdevenia per culpa del fat malestrach y tot era fer calendaris ab que conjurar los perills del demá y las dissorts del avuy. Sota 'ls vells arbres de la carretera blanca, uns plantons exuberans de vida y de color, s' hi destacava la seva silueta medita-bonda, dolsament enllumenada pels febles raigs del sol al anarsen á posta, vagant en cerca de la llar abandonada. Y 'ls terrassáns, que á abduyas bandas de la carretera donavan al darrer colp d'aixada del jorn, el contemplavan astorats pochs y altres ab estoica indiferencia, procurant tots plegats esquivar las miradas que 'ls endressava aquell per creurer qu' eran una reconvenció á llur procedir quelcom mes que bestial, deixantlo quan el périll s' arrelava y obligantlo á no confiar ab altre ajuda qu' ab la del senyor rector que, condolgut de tanta

malhauransa, anava enterrantli las víctimas sense retribuiments de cap mena.

No 's podía acabar de fer càrrech dels sucessos ab que s' havia volgut probar el tremp de la seva ànima en una massa curta tongada de temps. Figuravas qu' era esclau d' un pahorós muni y no s' avenia á deixarse engrapar per la dura realitat dels fets, trigant ab fermesa ratllant en l' heroisme pera esva-hir los crudels pensaments que l' atuhian, sen-se mica de conhort qu' els apaigabés. Pro aquells terrassáns espitregats, suhosos, bruts y enmorenits, de cervells mes negats que la terra qu' escrostonavan y que fins llurs mares los rebutjarían si 'ls sabessin las malifetas, ferintli donar una sotregada tremenda qu' el deixaran lás y que l' impossibilitavan. Per llur cruesa brutal, pera continuar la lluita qu' el sostenia, enganyantlo pera ferli encubrir ilusions que, si bé mentida, eran un balsam pera son nafrat cor. Y instintivament giraba, mes d' una volta, la testa enrera y enllá, arresa-radet demunt d' un turó, somiava el ronech cementiri de parets caigudas, ab xiprers que s' engarlandavan y qu' eran altívols centinellas d' aquell lloch que li feia remembrar més d'una historia qu' el freturava, ab el cloquer de la esglessia, adisada á ell, que s' aixecava al bell darrera, aixalat, d' un color gris imposant.... y això, aquesta visió esborronadora, no l' deixava pas duptar y, semblantli que la remor de las campanas encar li atronavan las orellas, las sevas parpelles se li humitejavan....

La seva casa, allá ahont s'hi desarrollavan las escenes que á un altre, menys concient, l' haurian afollit, era allá, aixecantse ombrívola ab sas parets esquerddadas, ab las sevas portas rosegadas pels corchs, ab las sevas finestras de finestróns sense vidres y en l'empit de la d'ell mitj rumbejanthi 'ls testos dels clavells ver-mells. S' aturá pera contemplar la llarga esto-na, embadalit sobre tot en la contemplació d' aquells clavells vermells que li parlavan de tantas cosas de la seva dona, d' una primera nit idílica en que l' endemá els trobaren mar-cits, colltorts d' enveja.... quan lo suau bruel de la cabra, de quina ja 's sentia 'ls cascabeells qu' els noys li havíen penyat al coll ab una cinteta de seda, el soptá primer y després l'obligá á esclarir en un plor llarg, de sospirs ofegats. Mentre al recort d' avans hi afegia l' del jayo y l' de llurs fillets tots, en particular el del

menut en quin hi xifrava una currua d' esperansas. El gosset, el perdigué fidel, s' assentá demunt de las potas trasseras y ab el caparrotet una mica tombat vers el cantó esquerrá, las orellas dretas y esguardantlo fitament, seguia 'ls plors de llur amo ab uns udols d' una inharmonia estranya, potser anyorant los aca-ronaments de la quixalla.

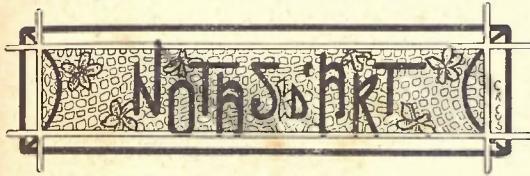
—Ploras tu també, Turck?

—Uu... uu... uu...

—Company fidel!—

ANFOS SANS Y ROSELL.

(Acabarà)

Al Saló Parés

L'Exposició de pintura y escultura del Círcol de Sant Lluch inaugurada fá pochs días, mereix un detingut estudi per l'importancia que te. Certament que'n ella no hi ha res verdaderament genial mes si, molt, digne de grossa estima per diferents conceptes.

Per de prompte, y'n lo que á la pintura 's refereix, las firmas de Joan Llimona, Baixeras, Vancells y Berga, ja acreditadas, demostran que sas facultats no decauhen.

Del primer es el quadro "Los últims passos," sens cap classe de dupte, l'millor de l'Exposició. Ab aquest quadro posa de manifestar son autor, que calsevulga que siga l'escola que segueix, resulta sempre un mestre. Modern ó classich el grupo de la vella y la relligiosa es una excelent obra d'art.

Lo que exposant els demés artistas; ja coneeguts, es molt acceptable. El retrato d'en Malats, pintat per A. Utrillo, está bé. Dels joves se distingeix en Galí, ab un esbós de Sant Jordi, molt fi. Octavi de Romeu (Eugenio Ors) segons diuen, exposa uns dibuixos que semblan de marca inglesa. No obstant, acusan un temperament d'artista, especialment pera la caricatura. Aquesta humil opinió meva coincideix ab la del mestre Riquer, qui elogia las facultats de dit dibuixant y poeta.

Altre jove digne de cridar l'atenció, es en Ricart Opiso. Necesita, segons el meu modo de veurer, pintar menos y ab mes cuidado.

Las pocas obras escultóricas que hi ha en dita exposició son totas bonas, algunas excelents. Juli Martí, Clarassó y Soler Forcada poden estar satisfets del seus respectius travalls.

F. GIRALDOS.

Epitalámica

(Recort de las esposallas dels bons amichs Gumerindo Costa Asomir y Concepció Barrera Quinche)

Es un perfume de la vida
lo sentimiento del amor.

(Casas y Amigo)

Aquell amor puríssim qu' esclatava
com brí de llum en la negrosa nit,
en vostre tendre cor com hi arrelava!
si dels dos sentiments un ne quedava
avuy en nom del Cel l' he benehit.

—Tú per espós lo prens; ell per esposa.
Oh aquest amor quia fruit ha de donar!
Si 'l bon Jesús ab son perfum l' arrosa,
la flor d' aquest verge será flayrosa...
¡Com no, si s'esbadella á son altar!
Diguemhi aquí mateix genolls en terra
—Senyor que governéu fins l' infinit:
En eixos temps que'l mal per tot s'afferra
si 'l mon els vol omplir los ulls de terra
feu dominar lo cos per l' esperit —

Amichs ben estimats, exa alegría
que avuy respirém tots no'm cap al cor;
exí cor que ab vostras penas ploraría,
desitja que l' eterna poesía
desembolcalli 'l talem del amor.

LUIS DE F. XIRÓ Pbro.

1902.

Nostre folleti

Ab el present número repartím el pléch tercer del llibre.

POM DE CANSONS

original del genial poeta catalá

Apelles Mestres

Nova edició corregida per son autor.

Aquells de nostres suscriptors que tinguin dret a adquirir les hermoses tapas pera l'encaixat de *La Papallona* poden passar a nostra Administració a recullirlas.

Hem posat a la venda la nova edició de la novel·la de costums de nostre temps *La Papallona*, esmeradament corregida per son autor l'eximi novelista Narcís Oller, seguida d'un judici crítich de Mr. E. Zola.

*Gracias a n' aquest aparato
que yo me he proporcionat,
puc sentir la meva ópera
sense baixar d'aquí dalt.*

Aquesta preciosa obra se vent a l' Administració de CATALUNYA ARTÍSTICA, Passeig de Colón, núm. 6, pral.; en els kioscos «El Sol», situats en les Ramblas d' Estudis y del Mitj y «El Sígle» del Passeig de Gracia, al preu de quatre pessetas l' exemplar.

Els suscriptors que desitjin tenir la novel·la que acabem de publicar, encuadernada, poden lograrho enviant els folletins en bon estat y abonant la cantitat de 60 céntims.

Dintre de pochs días veurà la llum pública una obra relatant la Història de la Iglesia y Monestir de Sant Martí de Canigó, original del capellà de Sant Josep de Perpinyà, mossén M. Font, canonge honorari.

Els productes d'aquesta obra, després de cuberts els gastos d'impressió, serán destinats a la reconstrucció d'aquell cenobi.

A. López Robert, impresor. Asalto, 68.—Barcelona.

*La cuestió es que la pilota
no deixi mai de saltar
no hi fa res que ab una cosa
xafis el nas del company.*

CATALUNYA ARTÍSTICA

SETMANARI IL-LUSTRAT D'ARTS Y LITERATURA

Direcció, Redacció y Administració: — Passeig de Colón n.º 6, principal

DIRECTOR: PRIU BADIA.—ADMINISTRADOR: BARTOMEU LLURÓ

EN SOS NÚMEROS ORDINARIS PUBLICA:

16 planas de text degut als millors prosistes, poetes y crítichs regionals.—8 de folleti literari.—
Gravats y dibuixos de notables artistas.

Confecciona sovint números extraordinaris.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: BARCELONA, trimestre 2 pessetas.—FORA, mitj any 4 pessetas.

EXTRANGER un any 12 franchs.—NÚMERO CORRENT, 15 céntims.—NÚMERO ATRASSAT, 20 céntims